

181

ZARZĄDZENIE PREZESA PAŃSTWOWEJ AGENCJI ATOMISTYKI

z dnia 6 czerwca 1988 r.

w sprawie zasad ochrony fizycznej materiałów jądrowych.

Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1986 r. — Prawo atomowe (Dz. U. Nr 12, poz. 70 i z 1987 r. Nr 33, poz. 180) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie określa zasady ochrony fizycznej materiałów jądrowych, zwanej dalej „ochroną fizyczną”, obejmującej całokształt przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych, mających na celu skuteczne zabezpieczenie materiałów jądrowych przed aktami dywersji, sabotażu, kradzieży lub przed inną szkodliwą działalnością.

2. Przedsięwzięcia organizacyjne i techniczne, o których mowa w ust. 1, powinny stanowić zorganizowany system ochrony fizycznej, służący zapobieganiu, wykrywaniu oraz likwidowaniu aktów lub działalności, określonych w ust. 1.

3. Do przedsięwzięć organizacyjnych ochrony fizycznej zalicza się w szczególności powołanie Straży Przemysłowej, kontrolowanie lub ograniczanie dostępu do miejsc, w których znajdują się materiały jądrowe, strzeżenie i eskortowanie materiałów jądrowych, ustalanie między dostawcą, odbiorcą oraz przewoźnikiem czasu, miejsca i zasad przekazania materiałów jądrowych, a także sposobu przejęcia ich zabezpieczenia.

4. Do przedsięwzięć technicznych ochrony fizycznej zalicza się zastosowanie:

- 1) środków zabezpieczających miejsca, w których znajdują się materiały jądrowe, przed dostępem osób nie upoważnionych, a w szczególności:
 - a) ogrodzeń, ścian, stropów, drzwi, bram, wykonanych z odpowiednich materiałów, zabezpieczeń otworów okiennych, dachowych i wentylacyjnych oraz innych barier fizycznych,
 - b) szaf pancernych, kaset stalowych, specjalnych zamków i klódek oraz innych urządzeń zabezpieczających,
- 2) urządzeń łączności, sygnalizacji, alarmowania oraz służących do obserwacji i rejestracji.

§ 2. 1. Ochronie fizycznej podlegają materiały jądrowe w czasie ich wytwarzania, przetwarzania, obrotu, składowania, stosowania i transportu.

2. Ze względu na poziom ochrony fizycznej materiały jądrowe dzieli się na trzy kategorie. Podział materiałów jądrowych na kategorie określa załącznik do zarządzenia.

§ 3. 1. Ochrona fizyczna w czasie wytwarzania, przetwarzania, obrotu, składowania i stosowania materiałów jądrowych polega na zastosowaniu co najmniej następujących środków ochrony:

- 1) w stosunku do materiałów jądrowych III kategorii — urządzeń zabezpieczających oraz kontroli dostępu do miejsc, gdzie znajdują się materiały jądrowe,
- 2) w stosunku do materiałów jądrowych II kategorii — środków wymienionych w pkt 1 oraz bariery fizycznej i ciągłego strzeżenia przez pracowników Straży Przemysłowej lub za pomocą urządzeń technicznych,

- 3) w stosunku do materiałów jądrowych I kategorii — ograniczenia dostępu do miejsc, w których znajdują się materiały jądrowe, tylko do osób mających imienne upoważnienie kierownika jednostki organizacyjnej, urządzeń zabezpieczających, bariery fizycznej i ciągłego strzeżenia za pomocą urządzeń technicznych oraz przez pracowników Straży Przemysłowej, wyposażonych w urządzenia służące bezpośrednio łączności z najbliższym rejonowym (równorzędnym) urzędem spraw wewnętrznych.

2. Jeżeli w tym samym miejscu znajdują się materiały jądrowe różnych kategorii, stosuje się środki ochrony fizycznej przewidziane dla materiałów jądrowych o wyższym poziomie ochrony.

§ 4. Materiały jądrowe podlegają ochronie fizycznej w czasie transportu międzynarodowego, krajowego i wewnętrznego na terenie jednostek organizacyjnych.

§ 5. 1. Ochrona fizyczna w czasie transportu międzynarodowego i krajowego polega na zastosowaniu co najmniej następujących środków ochrony:

- 1) w stosunku do materiałów jądrowych III kategorii — eskorty mającej zapewnioną łączność z najbliższym rejonowym (równorzędnym) urzędem spraw wewnętrznych lub jednostką Służby Ochrony Kolei oraz odpowiedniego oznakowania sztuk przesyłki i dokumentu przewozowego określającego kategorię transportowanego materiału jądrowego,
- 2) w stosunku do materiałów jądrowych II kategorii — środków wymienionych w pkt 1 oraz umieszczenia materiałów jądrowych w osobnym:
 - a) środku transportu — w przypadku transportu drogowego,
 - b) wagonie włączonym do towarowego pociągu dalekobieżnego z obsadą drużyny konduktorskiej — w przypadku transportu kolejowego,
- 3) w stosunku do materiałów jądrowych I kategorii:
 - a) umieszczenia materiałów jądrowych w:
 - osobnym środku transportu — w przypadku transportu drogowego,
 - pociągu specjalnym — w przypadku transportu kolejowego,
 - samolocie specjalnym — w przypadku transportu lotniczego,
 - b) uzbrojonej eskorty, w składzie nie mniejszym niż dwie osoby, mającej zapewnione:
 - możliwość natychmiastowej łączności z najbliższym rejonowym (równorzędnym) urzędem spraw wewnętrznych,
 - osobny środek transportu w przypadku transportu drogowego lub osobny wagon w przypadku transportu kolejowego,
 - c) odpowiedniego oznakowania sztuk przesyłki i dokumentu przewozowego określającego kategorię transportowanego materiału jądrowego.

2. Ochrona fizyczna każdej kategorii materiałów jądrowych w czasie ich transportu międzynarodowego i krajowego wymaga wcześniejszego ustalenia między dostawcą, odbiorcą i przewoźnikiem czasu, miejsca i zasad przekazania materiałów jądrowych, a także sposobu przejścia ich zabezpieczenia oraz innych niezbędnych danych dotyczących materiału i przesyłki.

3. Jeżeli transportuje się łącznie materiały jądrowe różnych kategorii, stosuje się środki ochrony fizycznej przewidziane dla materiałów jądrowych o wyższym poziomie ochrony.

§ 6. 1. Ochrona fizyczna każdej kategorii materiałów jądrowych w czasie ich transportu wewnętrznego na terenie jednostek organizacyjnych polega na zastosowaniu co najmniej takich środków ochrony, jak wydzielenie drogi albo ustalenie trasy ich przemieszczania, zapewniające na czas transportu ograniczony dostęp do miejsc, przez które droga ta lub trasa przebiega.

2. Ochrona fizyczna materiałów jądrowych I-i II kategorii w czasie ich transportu wewnętrznego wymaga ponadto:

- 1) zastosowania do przewozu osobnego środka transportu,
- 2) eskortowania przez co najmniej dwóch pracowników Straży Przemysłowej, mających zapewnioną możliwość natychmiastowej łączności z wartownią tej Straży.

§ 7. Do zapewnienia ochrony fizycznej są obowiązane jednostki organizacyjne:

- 1) posiadające materiały jądrowe — w czasie ich wytwarzania, przetwarzania, składowania, stosowania i transportu wewnętrznego,
- 2) dostarczające materiały jądrowe przeznaczone na eksport oraz przewożące eksportowane i importowane materiały na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — do formalnego ich przejścia przez jednostkę odbierającą,
- 3) dostarczające materiały jądrowe w obrocie krajowym — w czasie ich transportu do formalnego ich przejścia przez jednostkę odbierającą.

§ 8. Kierownik jednostki organizacyjnej prowadzącej działalność z materiałami jądrowymi zapewnia w szczególności:

- 1) opracowanie skutecznego systemu ochrony fizycznej i jego zorganizowanie zgodnie z wymaganiami i warunkami określonymi w zarządzeniu oraz w zezwoleniu na działalność związaną z materiałami jądrowymi,
- 2) sprawne funkcjonowanie systemu ochrony fizycznej i jego kontrolę.

§ 9. 1. System ochrony fizycznej, o którym mowa w § 8, obejmuje w szczególności:

- 1) przedsięwzięcia organizacyjne i techniczne przewidziane do zastosowania,
- 2) rozmieszczenie poszczególnych środków zabezpieczających oraz sposób ich funkcjonowania i współdziałania,
- 3) sposób powiązania zabezpieczenia materiałów jądrowych z zasadami ochrony mienia oraz z postępowaniem na wypadek awaryjnego (nadzwyczajnego) zagrożenia,

4) sposób postępowania w razie wykrycia lub likwidowania aktów lub działalności określonych w § 1 ust. 1.

2. System ochrony fizycznej powinien uwzględniać:

- 1) charakter jednostki organizacyjnej i jej lokalizację oraz rodzaj i zakres prowadzonej przez nią działalności,
- 2) ilość materiałów jądrowych poszczególnych kategorii,
- 3) postać, lokalizację i ruch materiałów jądrowych,
- 4) rozmieszczenie urządzeń, instalacji lub ich części, istotnych w procesie wytwarzania, przetwarzania, składowania i stosowania materiałów jądrowych.

3. Opracowanie systemu ochrony fizycznej następuje w porozumieniu z:

- 1) organem właściwym do wydawania zezwoleń na działalność związaną z materiałami jądrowymi — w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,
- 2) szefem wojewódzkiego (stołecznego) urzędu spraw wewnętrznych w zakresie:
 - a) zastosowania środków ochrony fizycznej i zasad współdziałania na wypadek podjęcia, wykrycia lub likwidowania aktów lub działalności określonych w § 1 ust. 1,
 - b) organizacji Straży Przemysłowej, jeżeli obowiązek jej powołania wynika z przepisów zarządzenia.

§ 10. 1. Kierownik jednostki organizacyjnej, organizując system ochrony fizycznej, w szczególności:

- 1) określa zadania związane z ochroną fizyczną,
- 2) zapewnia zainstalowanie i stosowanie skutecznych środków zabezpieczających,
- 3) ustala sposób zapewniający sprawne funkcjonowanie systemu ochrony fizycznej, w tym zasady bieżącej kontroli jego funkcjonowania,
- 4) ustala sposób postępowania w razie podjęcia aktów lub działalności określonych w § 1 ust. 1,
- 5) zapewnia przestrzeganie zasad bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej przy stosowaniu środków ochrony fizycznej.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej informuje organy określone w § 9 ust. 3 o zorganizowaniu systemu ochrony fizycznej oraz przekazuje im dokumentację dotyczącą organizacji tego systemu.

§ 11. 1. Skuteczność zabezpieczenia materiałów jądrowych w jednostkach organizacyjnych oraz przestrzeganie wymagań i warunków określonych w zarządzeniu oraz w zezwoleniu na działalność z materiałami jądrowymi podlega kontroli sprawowanej przez inspektorów dozoru jądrowego.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej zapewnia warunki umożliwiające właściwe przeprowadzenie kontroli.

§ 12. 1. W razie wystąpienia aktów lub działalności określonych w § 1 ust. 1, kierownik jednostki organizacyjnej w szczególności:

- 1) zapewnia natychmiastowe podjęcie niezbędnych działań w celu odzyskania materiału jądrowego, ujęcia sprawców, ograniczenia i likwidacji powstałych szkód,
- 2) niezwłocznie zawiadamia najbliższy rejonowy (równorzędny) urząd spraw wewnętrznych oraz organ określony w § 9 ust. 3 pkt 1, informując o charakterze aktów lub działalności, ich rozmiarach oraz o ilości i rodzaju utraconego materiału jądrowego,
- 3) przedstawia organom wymienionym w § 9 ust. 3 analizę funkcjonowania systemu ochrony fizycznej, zawierającą w szczególności:

- a) charakterystykę aktów lub działalności określonych w § 1 ust. 1 oraz podjęte w związku z tym czynności i ich efekty,
- b) ocenę skuteczności systemu ochrony fizycznej,
- c) propozycje zmian w systemie ochrony fizycznej.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej podejmuje czynności określone w ust. 1 pkt 2 i 3 również w razie próby podjęcia jakichkolwiek aktów lub działalności określonych w § 1 ust. 1.

§ 13. 1. Stosowanie w odniesieniu do I, II lub III kategorii materiałów jądrowych wymagań określonych w odrębnych przepisach dotyczących transportu materiałów niebezpiecznych oraz ochrony mienia nie zwalnia z obowiązku zastosowania środków ochrony fizycznej zgodnie z wymaganiami zarządzenia.

2. Ochrona fizyczna materiałów jądrowych w ilości mniejszej niż podlegająca zaliczeniu do kategorii III oraz naturalnego uranu polega na zastosowaniu:

- 1) w czasie ich transportu — środków określonych w odrębnych przepisach dotyczących transportu materiałów niebezpiecznych,
- 2) w czasie ich wytwarzania, przetwarzania, stosowania i składowania — środków określonych w odrębnych przepisach dotyczących ochrony mienia.

§ 14. Jednostki organizacyjne prowadzące w dniu wejścia w życie zarządzenia działalność polegającą na wytwarzaniu, przetwarzaniu, obrocie, składowaniu i stosowaniu materiałów jądrowych, w terminie nie przekraczającym 6 miesięcy, licząc od dnia wejścia w życie zarządzenia:

- 1) dostosują funkcjonujące systemy ochrony fizycznej materiałów jądrowych do wymagań określonych w zarządzeniu albo
- 2) zorganizują takie systemy zgodnie z wymaganiami zarządzenia.

§ 15. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Państwowej Agencji Atomistyki: *M. Sowiński*

Załącznik do zarządzenia Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki z dnia 6 czerwca 1988 r. (poz. 181)

PODZIAŁ MATERIAŁÓW JĄDROWYCH NA KATEGORIE

Lp.	Materiał	Postać	Kategorie		
			I	II	III
1	2	3	4	5	6
1	Pluton ¹⁾	nie napromieniony ²⁾	2 kg lub więcej	mniej niż 2 kg, lecz więcej niż 500 g	500 g lub mniej, lecz więcej niż 15 g
2	Uran-235	nie napromieniony ²⁾ — uran o wzbogaceniu 20% U-235 lub więcej	5 kg lub więcej	mniej niż 5 kg, lecz więcej niż 1 kg	1 kg lub mniej, lecz więcej niż 15 g
		— uran wzbogacony poniżej 20% U-235, ale nie mniej niż 10%		10 kg lub więcej	mniej niż 10 kg, lecz więcej niż 1 kg
		— uran wzbogacony powyżej naturalnej zawartości U-235 w uranie, lecz mniej niż 10% U-235			10 kg lub więcej
3	Uran-233	nie napromieniony ²⁾	2 kg lub więcej	mniej niż 2 kg, lecz więcej niż 500 g	500 g lub mniej, lecz więcej niż 15 g
4	Napromienione paliwo			zubożony lub naturalny uran, tor lub niskowzbogacone paliwo (mniej niż 10% składnika rozszczepialnego)	

¹⁾ Cały pluton oprócz plutonu, w którego składzie izotopowym występuje zawartość izotopu Pu-238 większa od 80%.

²⁾ Materiał nie napromieniony w reaktorze lub materiał napromieniony w reaktorze, ale z poziomem promieniowania równym lub mniejszym od 1 Gy/h z odległości 1 metra bez osłony.